

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
(ДПС)**

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 10.07.2026 р. № 794/2/99-00-21-01-01-02 На № _____ від _____ 20 ____ р.

**Комітет Верховної Ради
України з питань фінансів,
податкової та митної політики**

**Міністерство фінансів України
(код згідно з ЄДРПОУ 00013480)**

Державна податкова служба України відповідно до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 12.06.2026 № 04-32/10-2026/142169 (вх. ДПС № 520/2 від 12.06.2026) розглянула питання щодо застосування окремих норм податкового законодавства України та з урахуванням листа ДПС від 23.06.2026 № 727/2/99-00-21-01-01-02 надає відповіді.

Розміщення таких відповідей на Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі (далі – ЗІР) за винятком аналогічних відповідей на питання, які вже розміщено в ЗІР, буде здійснено у відповідній рубриці в загальному порядку, встановленому для такого розміщення, за покликанням: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/>.

Додаток: на 10 арк. в 1 прим.

Заступник Голови

Теодозія ЧЕРНЕЦЬКА

Дорошук Анастасія 590 27 03
Колесник Галина 247 33 60
Штець Олена 272 50 53
Швидаков Олександр 272 45 91

Документ СЕД ДПС від 10.07.2026 № 794/2/99-00-21-01-01-02
Підписувач: Чернецька Теодозія Юріївна
Сертифікат: 4AF212836405D99040000077E63C007BE6EA00
Дісний з: 19.11.2025 по 18.11.2027

К
Державна податкова служба України
794/2/99-00-21-01-01-02 від 10.07.2026

«Ситуація: ТОВ здійснює постачання товарів нерезиденту на митній території України (операція оподатковується ПДВ за ставкою 20%).

Ціна договору визначена в євро, розрахунки між сторонами здійснюються в євро. На дату першої події (відвантаження товару) ТОВ склало податкову накладну виходячи з гривневого еквівалента вартості товару, визначеного за офіційним курсом НБУ на дату відвантаження. Поставка товару виконана у повному обсязі.

Оплата від нерезидента надійшла пізніше в повному обсязі. На дату оплати курс НБУ був вищим, ніж на дату відвантаження. Договірна ціна товару в іноземній валюті сторонами не переглядалася та не змінювалася.

Питання 1: Чи є різниця у гривневому еквіваленті, що виникла між датою відвантаження та датою оплати внаслідок зміни валютного курсу, курсовою різницею?

Питання 2: Чи виникає у продавця обов'язок складати розрахунок коригування до податкової накладної на дату отримання оплати від нерезидента?

Уточнення: Якщо так, то яка підстава для такого коригування за відсутності зміни договірної ціни товару?»

Відповідь на питання 1: Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (абзац перший частини другої статті 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»).

Положенням про Міністерство фінансів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375 (зі змінами), встановлено, що Міністерство фінансів України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері, зокрема, бухгалтерського обліку та аудиту, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Отже, питання визначення курсових різниць належить до компетенції Міністерства фінансів України як головного регулятора з питань бухгалтерського обліку.

Відповідь на питання 2: Згідно зі статтею 533 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) грошове зобов'язання має бути виконане у гривнях. Якщо у зобов'язанні визначено грошовий еквівалент в іноземній валюті, сума, що підлягає сплаті у гривнях, визначається за офіційним курсом відповідної валюти

на день платежу, якщо інший порядок її визначення не встановлений договором або законом чи іншим нормативно-правовим актом.

Використання іноземної валюти, а також платіжних документів в іноземній валюті при здійсненні розрахунків на території України за зобов'язаннями допускається у випадках, порядку та на умовах, встановлених законом.

Податкова накладна за операцією з постачання товарів на митній території України складається на дату першої події за такою операцією, визначеною відповідно до пункту 187.1 статті 187 Податкового кодексу України (далі – ПКУ).

Якщо такою подією є відвантаження товарів, то податкова накладна складається на дату відвантаження таких товарів виходячи з їх вартості, визначеної у первинних документах, складених за такою операцією.

Згідно з пунктом 192.1 статті 192 ПКУ розрахунок коригування до податкової накладної складається, зокрема, у разі зміни суми компенсації вартості товарів / послуг (перерахунку ціни), що підтверджено відповідними первинними (бухгалтерськими) документами.

Отже, якщо надалі на дату здійснення покупцем оплати за товари відбувся перерахунок (збільшення) вартості таких товарів у зв'язку зі зміною валютного курсу, то на таку дату у платника податку – постачальника виникають підстави, визначені пунктом 192.1 статті 192 ПКУ, для складання розрахунку коригування на зміну ціни (вартості) товарів до податкової накладної, складеної за операцією з постачання таких товарів.

«Ситуація: Фізична особа 1 надала ТОВ поворотну фінансову допомогу на безвідсотковій основі.

У подальшому фізична особа 1 за договором відступлення права вимоги передала право вимоги заборгованості фізичній особі 2.

Надалі ТОВ здійснює повернення суми поворотної фінансової допомоги фізичній особі 2 як новому кредитору.

Питання: Чи підлягає оподаткуванню ПДФО та військовим збором виплата ТОВ на користь фізичної особи 2?»

Відповідь: Наявна у питанні інформація є недостатньою для надання на нього відповіді. З метою отримання ґрунтовної відповіді на порушене питання платнику податку необхідно звернутися до контролюючого органу із відповідним зверненням, у порядку, встановленому статтею 52 ПКУ, яке міститиме детальний опис та обставини щодо здійснених ним операцій.

«Ситуація: ТОВ отримало послуги від ФОП – платника єдиного податку в межах видів діяльності, зазначених у Реєстрі платників єдиного податку.

Після надання послуг державна реєстрація ФОП була припинена, однак у ТОВ залишилася непогашена заборгованість за отримані, але не оплачені послуги.

Питання: Чи зобов'язане ТОВ під час виплати такої заборгованості фізичній особі після припинення нею підприємницької діяльності утримувати, нараховувати та сплачувати ПДФО, військовий збір та ЄСВ?»

Відповідь: Згідно зі статтею 292 ПКУ для фізичної особи – підприємця – платника єдиного податку доходом є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пунктом 292.3 статті 292 ПКУ. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

Відповідно до підпункту 2 пункту 297.1 статті 297 ПКУ платники єдиного податку звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб у частині доходів (об'єкта оподаткування), що отримані в результаті господарської діяльності платника єдиного податку першої – четвертої групи (фізичної особи) та оподатковані згідно з главою 1 розділу XIV ПКУ.

Відповідно до пункту 299.1 статті 299 ПКУ реєстрація суб'єкта господарювання як платника єдиного податку здійснюється шляхом внесення відповідних записів до реєстру платників єдиного податку.

Згідно з підпунктом 2 пункту 299.10 статті 299 ПКУ реєстрація платником єдиного податку є безстроковою та може бути анульована шляхом виключення з реєстру платників єдиного податку за рішенням контролюючого органу у разі припинення юридичної особи (крім перетворення) або припинення підприємницької діяльності фізичною особою – підприємцем відповідно до закону – в день отримання відповідним контролюючим органом від державного реєстратора повідомлення про проведення державної реєстрації такого припинення.

Згідно з пунктом 177.8 статті 177 ПКУ під час нарахування (виплати) фізичній особі – підприємцю доходу від здійснення нею підприємницької діяльності суб'єкт господарювання та/або самозайнята особа, які нараховують (виплачують) такий дохід, не утримують податок на доходи фізичних осіб у джерела виплати, якщо фізичною особою – підприємцем, яка отримує такий дохід, надано копію документа, що підтверджує її державну реєстрацію відповідно до закону як суб'єкта підприємницької діяльності.

Оподаткування доходів фізичних осіб регламентується розділом IV ПКУ, згідно з підпунктом 163.1.1 пункту 163.1 статті 163 якого об'єктом оподаткування резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід.

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включаються інші доходи, крім визначених у статті 165 ПКУ (підпункт 164.2.20 пункту 164.2 статті 164 ПКУ).

Пунктом 167.1 статті 167 ПКУ передбачено, що ставка податку становить 18 відсотків бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) платнику (крім випадків, визначених у пунктах 167.2 – 167.5 статті 167 ПКУ).

Також об'єктом оподаткування військовим збором для платників, зазначених у підпункті 1 підпункту 1.1 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX

«Перехідні положення» ПКУ, є доходи, визначені статтею 163 ПКУ (підпункт 1 підпункту 1.2 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ).

Згідно з підпунктом 1 підпункту 1.3 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ ставка військового збору для платників, зазначених у підпункті 1 підпункту 1.1 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ, становить – 5 відсотків від об'єкта оподаткування, визначеного підпунктом 1 підпункту 1.2 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ, крім доходів, які оподатковуються за ставкою, визначеною підпунктом 4 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ.

Нарахування, утримання та сплата (перерахування) податку на доходи фізичних осіб до бюджету здійснюються у порядку, встановленому у статті 168 та підпункті 1.4 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ.

Враховуючи зазначене, якщо нарахування та виплата коштів за надані фізичною особою – підприємцем послуги здійснюється товариством на користь фізичної особи, тобто після припинення господарської діяльності фізичною особою – підприємцем, і зазначені кошти не були включені платником єдиного податку до доходу як підприємця при поданні ліквідаційної податкової звітності, то сума таких коштів включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платників податків як інший дохід та оподатковуються податком на доходи фізичних осіб і військовим збором на загальних підставах. При цьому юридична особа зобов'язана виконати усі функції податкового агента, визначені ПКУ.

Правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку передбачено Законом України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464).

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 4 Закону № 2464 платниками єдиного внеску є роботодавці, зокрема підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами.

Базою нарахування єдиного внеску для роботодавців є сума нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР «Про оплату праці», та суму винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами (частина перша статті 7 Закону № 2464).

«Ситуація: ТОВ перерахувало аванс ФОП – платнику єдиного податку за майбутнє надання послуг у межах видів діяльності, зазначених у Реєстрі платників єдиного податку.

Надалі державна реєстрація ФОП була припинена, а послуги не були надані. У ТОВ обліковується дебіторська заборгованість фізичної особи за отриманим авансом.

Питання: За яких умов та на яку дату ТОВ має право списати таку дебіторську заборгованість?

Уточнення: Якщо така заборгованість буде списана після спливу строку позовної давності, чи виникає у фізичної особи дохід, що підлягає оподаткуванню ПДФО та військовим збором відповідно до пп. 164.2.7 ПКУ, враховуючи, що під час отримання авансу такі кошти були включені до доходу ФОП та оподатковані єдиним податком?»

Відповідь: Ознаки безнадійної заборгованості для цілей застосування положень ПКУ визначено підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ.

Безнадійна заборгованість – заборгованість, що відповідає одній з таких ознак:

а) заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності;

б) прострочена заборгованість померлої фізичної особи, за відсутності у неї спадкового майна, на яке може бути звернено стягнення;

в) прострочена заборгованість осіб, які у судовому порядку визнані безвісно відсутніми, оголошені померлими;

г) прострочена понад 180 днів заборгованість особи, розмір сукупних вимог кредитора за якою не перевищує мінімально встановленого законодавством розміру безспірних вимог кредитора для порушення провадження у справі про банкрутство, а для фізичних осіб - заборгованість, що не перевищує 25 відсотків мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 1 січня звітного податкового року (у разі відсутності законодавчо затвердженої процедури банкрутства фізичних осіб);

д) актив у вигляді корпоративних прав або не боргових цінних паперів, емітента яких визнано банкрутом або припинено як юридичну особу у зв'язку з його ліквідацією;

е) сума залишкового призового фонду лотереї станом на 31 грудня кожного року;

є) прострочена заборгованість фізичної або юридичної особи, не погашена внаслідок недостатності майна зазначеної особи, за умови, що дії щодо примусового стягнення майна боржника не призвели до повного погашення заборгованості;

ж) заборгованість, стягнення якої стало неможливим у зв'язку з дією обставин непереборної сили, стихійного лиха (форс-мажорних обставин), підтверджених у порядку, передбаченому законодавством;

з) заборгованість суб'єктів господарювання, визнаних банкрутами у встановленому законом порядку або припинених як юридичні особи у зв'язку з їх ліквідацією;

и) заборгованість фізичної особи, яка залишилася непогашеною перед іпотекодержателем після здійснення згідно із статтею 36 Закону України «Про іпотеку» звернення стягнення на предмет іпотеки шляхом позасудового врегулювання на підставі договору, якщо законом або договором передбачено, що після завершення такого позасудового врегулювання будь-які наступні вимоги іпотекодержателя щодо виконання боржником – фізичною особою основного зобов'язання є недійсними;

і) заборгованість особи за договором про споживчий кредит або іншим договором, анульована згідно з пунктами 12 і 16 розділу IV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про споживче кредитування».

До безнадійної заборгованості банків та небанківських фінансових установ може бути віднесена сума боргу за фінансовим кредитом, у тому числі сума основної заборгованості та/або сума нарахованих доходів, за яким прострочення погашення суми боргу (його частини) становить понад 360 днів, крім боргу за фінансовими кредитами осіб:

пов'язаних з таким кредитором;

які перебувають з таким кредитором у трудових відносинах;

які перебували з таким кредитором у трудових відносинах, та період між датою звільнення таких осіб та датою прощення їхньої заборгованості не перевищує три роки;

Отже, у разі відповідності заборгованості одній з ознак, наведених у підпункті 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ, така заборгованість визнаватиметься безнадійною.

Підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 ПКУ встановлено, що об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями ПКУ.

У разі наявності дебіторської заборгованості щодо якої існує невпевненість її погашення боржником платник формує резерв сумнівних боргів.

При формуванні резерву сумнівних боргів, а також списанні за його рахунок безнадійної дебіторської заборгованості пунктом 139.2 статті 139 ПКУ встановлено податкові різниці для коригування фінансового результату до оподаткування.

Згідно з підпунктом 139.2.1 пункту 139.2 статті 139 ПКУ фінансовий результат до оподаткування збільшується:

на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів) відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів або понад резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів).

Відповідно до підпункту 139.2.2 пункту 139.2 статті 139 ПКУ фінансовий результат до оподаткування зменшується:

на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;

на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів), що відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 цього ПКУ.

Враховуючи наведене, фінансовий результат до оподаткування зменшуватиметься відповідно до підпункту 139.2.2 пункту 139.2 статті 139 ПКУ на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, наведеним у підпункті 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ, зокрема, за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності.

У разі списання дебіторської заборгованості, яка відповідає ознакам, встановленим підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ, щодо якої не створено резерв сумнівних боргів, фінансовий результат до оподаткування згідно з підпунктом 139.2.1 пункту 139.2 статті 139 ПКУ підлягає збільшенню на суму списаної заборгованості.

При цьому при списанні дебіторської заборгованості, яка відповідає ознакам, встановленим підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ за рахунок створеного резерву сумнівних боргів, фінансовий результат до оподаткування згідно з підпунктом 139.2.1 пункту 139.2 статті 139 ПКУ підлягає збільшенню на суму витрат понад суму резерву сумнівних боргів.

Списання дебіторської заборгованості здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (абзац перший частини другої статті 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами)).

Отже, питання порядку списання у бухгалтерському обліку заборгованості, визнаної безнадійною, належить до компетенції Міністерства фінансів України.

Відповідь в частині уточнення: Порядок оподаткування доходів, отриманих фізичними особами, регламентується розділом IV ПКУ. Відповідно до підпункту 163.1.1 пункту 163.1 статті 163 ПКУ об'єктом оподаткування податком на доходи фізичних осіб резидента є загальний місячний (річний)

оподатковуваний дохід. Також зазначений дохід є об'єктом оподаткування військовим збором (підпункт 1.2 пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ).

Відповідно до підпункту 164.2.7 пункту 164.2 статті 164 ПКУ до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включається сума заборгованості за укладеним ним цивільно-правовим договором, за якою минув строк позовної давності та яка перевищує суму, що становить 50 відсотків місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, крім сум податкової заборгованості, за якими минув строк позовної давності згідно з розділом II ПКУ, що встановлює порядок стягнення заборгованості з податків, зборів і погашення податкового боргу. Фізична особа самостійно сплачує податок з таких доходів та зазначає їх у річній податковій декларації.

Для фізичних осіб – платників податку на доходи фізичних осіб податкова декларація подається за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному року – до 1 травня року, що настає за звітним, крім випадків, передбачених розділом IV ПКУ.

Фізична особа зобов'язана самостійно до 01 серпня року, що настає за звітним, сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену в поданій нею податковій декларації (пункт 179.7 статті 179 ПКУ).

«Ситуація: Громадянин України зареєстрований як ФОП в Україні, перебуває на спрощеній системі оподаткування (група 3, ставка 5%) та надає дистанційно послуги ТОВ-резиденту в межах зареєстрованих видів діяльності.

ТОВ має інформацію, що така фізична особа протягом тривалого часу фактично перебуває за межами України. Оплата за послуги здійснюється у гривнях на підприємницький рахунок ФОП, відкритий в українському банку. Документообіг між сторонами ведеться в електронній формі через сервіс ВЧАСНО.

Питання: Чи виникають у ТОВ податкові ризики або додаткові обов'язки податкового агента у зв'язку з можливим набуттям такою фізичною особою статусу податкового нерезидента України?»

Відповідь: Встановлення резидентського статусу фізичної особи є визначальним для з'ясування порядку оподаткування доходів такої особи згідно з нормами ПКУ.

Відповідно до підпункту 291.5.7 пункту 291.5 статті 291 ПКУ на спрощеній системі оподаткування не можуть бути платниками єдиного податку першої – третьої груп фізичні особи – нерезиденти.

При цьому нерезиденти – це фізичні особи, які не є резидентами України (підпункт «в» підпункту 14.1.122 пункту 14.1 статті 14 ПКУ).

Порядок визначення резидентського статусу фізичної особи регулюється підпунктом 14.1.213 пункту 14.1 статті 14 ПКУ, зокрема, достатньою підставою для визначення особи резидентом є її реєстрація як самозайнятої особи.

Таким чином, фізична особа – підприємець – платник єдиного податку, який прийняв рішення про набуття статусу резидента країни перебування (іноземної держави), не може перебувати на спрощеній системі оподаткування.

Оподаткування доходів фізичних осіб регулюється розділом IV ПКУ, згідно з підпунктом 162.1.2 пункту 162.1 статті 162 якого передбачено, що платником податку на доходи фізичних осіб є фізична особа – нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні.

Підпунктом 163.2.2 пункту 163.2 статті 163 ПКУ передбачено, що об'єктом оподаткування нерезидента є доходи з джерела їх походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування (виплати, надання).

Порядок оподаткування доходів, отриманих нерезидентами, визначено пунктом 170.10 статті 170 ПКУ, відповідно до підпункту 170.10.1 якого доходи з джерелом їх походження в Україні, що нараховуються (виплачуються, надаються) на користь нерезидентів, оподатковуються за правилами та ставками, визначеними для резидентів (з урахуванням особливостей, визначених деякими нормами розділу IV ПКУ для нерезидентів).

У разі якщо доходи з джерелом їх походження в Україні виплачуються нерезиденту резидентом – юридичною особою, такий резидент вважається податковим агентом нерезидента щодо таких доходів. Під час укладення договору з нерезидентом, умови якого передбачають отримання таким нерезидентом доходу з джерелом його походження в Україні, резидент зобов'язаний зазначити в договорі ставку податку, що буде застосована до таких доходів (підпункт 170.10.3 пункту 170.10 статті 170 ПКУ).

«Ситуація: Платник податку отримує від нерезидента рекламні послуги, місце постачання яких розташоване на митній території України.

Нерезидентом виставлено інвойс від 08.06.2026 за рекламні послуги, фактично надані у період з 01.05.2026 по 31.05.2026. Оплата інвойсу здійснена резидентом 10.06.2026.

Відповідно до п. 187.8 ПКУ датою виникнення податкових зобов'язань є дата списання коштів в оплату послуг або дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг нерезидентом, залежно від того, яка з подій відбулася раніше.

Водночас у листах Міністерства фінансів України від 16.02.2017 № 31-11410-06-5/4339 та від 24.03.2023 № 41010-06-5/7983 зазначено, що належним чином оформлений інвойс може підтверджувати факт постачання послуг без складання окремого акта лише за умови його оплати.

У зв'язку з цим виникає невизначеність щодо дати, на яку інвойс може вважатися документом, що засвідчує факт постачання послуг для цілей п. 187.8 ПКУ.

Питання 1: На яку дату у наведеній ситуації виникають податкові зобов'язання з ПДВ за правилами п. 187.8 ПКУ: на дату складання інвойсу (08.06.2026) чи на дату його оплати (10.06.2026)?

Питання 2: Чи може інвойс вважатися документом, що засвідчує факт постачання послуг нерезидентом для цілей п. 187.8 ПКУ до моменту його оплати?

Просимо надати офіційну позицію щодо застосування п. 187.8 ПКУ у випадках, коли єдиним документом, що підтверджує надання послуг нерезидентом, є інвойс.»

Відповідь на питання 1 та 2: Податкові зобов'язання з ПДВ за операцією з постачання нерезидентом послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, згідно зі статтею 208 ПКУ нараховуються отримувачем таких послуг та визначаються на дату «першої події», визначену відповідно до пункту 187.8 статті 187 ПКУ, а саме на дату фактичного перерахування коштів в оплату таких послуг або на дату оформлення документа, що засвідчує факт постачання цих послуг нерезидентом, залежно від того, яка з цих подій відбулася раніше.

Якщо фактично послуги від нерезидента отримані раніше, чим відбулася оплата цих послуг нерезиденту, і такий факт отримання послуг підтверджується відповідним документом, то датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ буде дата оформлення такого документа.

Питання, чи може інвойс вважатися документом, що засвідчує факт постачання послуг нерезидентом до моменту його оплати, не належить до компетенції ДПС.

«Ситуація: Підприємство придбало електронні послуги у нерезидента.

Підставою для оплати є інвойс, сформований в електронній формі. При цьому такий інвойс не містить усіх обов'язкових реквізитів первинного документа, передбачених ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV, а також не містить підпису (у тому числі електронного) нерезидента – постачальника послуг.

Водночас відповідно до п. 208.5-1 ПКУ документом, що підтверджує факт постачання електронних послуг нерезидентом, є будь-який документ, що підтверджує факт оплати вартості таких послуг, у тому числі надісланий в електронній формі засобами електронного зв'язку.

Питання 1: Чи може такий інвойс вважатися належним документом, що підтверджує факт постачання електронних послуг нерезидентом?

Питання 2: Чи є такий інвойс достатньою підставою для визначення дати виникнення податкових зобов'язань з ПДВ за операціями з отримання електронних послуг від нерезидента, якщо першою подією є постачання послуг?»

Відповідь на питання 1 та 2: Питання щодо оформлення первинного документа, що підтверджує факт постачання послуг нерезидентом, не належить до компетенції ДПС.